

Українська: сьогоднішня та майбутня

Президент Міжнародної асоціації українців професор Міхаель Мозер поділився власними спостереженнями та дав поради, що можна зробити для успішного функціонування української мови. Австрієць за походженням, він давно досліджує мовну ситуацію в Україні.

ЗАКОНОДАВСТВО: ПОТРІБЕН ЗАХИСТ

У 2012 році був прийнятий Закон «Про засади державної мовної політики» № 5029-VI (неофіційно — закон Колесніченка-Ківалова). Він встановлює, що державною мовою є українська, але істотно розширює використання регіональних мов.

— Мене в свій час цей закон так зацікавив, що я написав товсту книжку з антигероем, яким виступає цей закон. Він привносить дуже багато неоднозначностей, тому обов'язково має бути скасований, — вважає Міхаель Мозер. — Ще у 2012 році Янукович обіцяв, що якщо буде закон КК, тоді буде й інший, присвячений захисту української мови. Але його й досі немає.

Втім, останнім часом з'явилися певні ініціативи стосовно мовного законодавства. Вони засновані на законопроекті 2012 року, що мав стати альтернативою закону КК.

— Особисто я великий прихильник законопроекту 5670. Він досить детальний, трактує тематику державної мови окремо від тематики мов нацменшин. А також не пов'язаний з певною політичною партією, тому передусім ґрунтується на діяльності громадського товариства, — поділився пан Мозер.

Нагадаємо, законопроект 5670 «Про державну мову в Україні» передбачає обов'язок володіти державною мовою для обіймання державних посад, для педагогів, медичних працівників. На підтвердження володіння мовою видаватиметься безстроковий державний сертифікат за результатами іспиту. Він регламентує порядок застосування державної мови в державних органах та в публічних сферах суспільного життя, передбачає створення державних

інститутів для забезпечення стандартів та захисту державної мови. Крім того, є законопроекти 5669 «Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні» та 5556 «Про мови в Україні», які регулюють використання української та інших мов в медійній сфері, ЗМІ, рекламі тощо.

Також створена Координаційна рада з питань застосування української мови в усіх сферах суспільного життя, Верховною Радою прийняті закони про квоти україномовного продукту на радіо та телебаченні.

СТОЛИЦЯ ПОДАЄ ПРИКЛАД

— Той, хто говорить, що Київ російськомовний, не каже правди. Я чую, як люди спілкуються на вулицях міста, багато що змінюється. Те ж стосується і дитячих майданчиків, це дуже важлива арена, наше майбутнє. Раніше тут спілкувалися лише російською, але вже не так, — поділився професор.

СТАТИСТИКА

Якою мовою ви спілкуєтеся вдома?

	2005	2015	2017
Укр.	39/7	44/5 (переважно)	52/3,5 (переважно)
Укр./рос.	15	25	20/5 (переважно)
Рос.	28/10	13/11 (переважно)	0,3/12,9 (переважно)

Якою мовою ви спілкуєтеся за межами вашого дому, сім'ї?

	2005	2015	2017
Укр.	37	40/6	49/4
Укр./рос.	21	29	23,5
Рос.	37	12/11	9,5/140

Частка учнів, які навчаються українською

	2012-2013	2016-2017
	82%	89,6%

За данни опитувань Центру Розумкова

Те, що відбувається в Києві, на його думку, надзвичайно важливо для всієї країни. Чим більш україномовним стає Київ, тим більш україномовною буде і вся країна.

На індивідуальному рівні це мовна стійкість, тобто намагання говорити виключно українською

Два роки тому Київська затвердила Концепцію розвитку української мови, культури та виховання історичної пам'яті у жителів столиці на 2015-2020 роки. А у квітні 2017-го проголосувала за проект рішення «Про подолання наслідків совєцької окупації у мовній царині». Йдеться про те, що всі послуги в сфері обслуговування в столиці — спілкування з клієнтами, меню в закладах громадського харчування тощо — повинні здійснюватися українською мовою. Так само, як на державній мові мають бути рекламні оголошення,

вивіски, плакати, афіші. Обидва ці документи покликані покращити мовну ситуацію в столиці України.

ОБИРАЙМО УКРАЇНОМОВНЕ

Міхаель Мозер закликає позитивно ставитися до мовного різноманіття в Україні. Це стосується різних мов, а також різновидів української мови — діалектів, соціолектів, суржиків.

— Ми хочемо приваблювати людей, а не відштовхувати їх. Якщо приймаємо лише найчистішу українську мову, це трохи не на часі, така ідеологія совкова. Ми маємо бути більш відкритими, розуміти, де така чиста мова не є обов'язковою, — зауважив він.

Щодо книговидання: потрібні не лише оригінальні твори, а й переклади, вважає професор. Люди змушені читати російськомовні переклади англословних книжок, бо немає україномовних. На часі і справа правопису. Наразі паралельно існують кілька різних правописів, але ж людям, особливо тим, хто вивчає українську, до вподоби буде один слушний чинний правопис.

Звісно, чистих мов не існує, однак поміркований пуризм подекуди і корисний. До створення українських аналогів іноземним словам долучається і громада. Так, на сайті slovotvir.org.ua пуристи, і не лише мовознавці, пропонують свої переклади, деякі з яких входять до загального вживання. Наприклад, відповідник слову «шлагбаум» — перепин, «лайк» — вподобайка, «руфер» — дахолаз.

— З одного боку, «зверху» особи чи інституції з владними повноваженнями намагаються змінити мовні практики, однак не варто чекати на те, що зроблять політики чи законодавці. Ми маємо дбати про майбутнє української мови самі, — наголошує пан Мозер. — На індивідуальному рівні це мовна стійкість, тобто намагання говорити виключно українською. Коли у розмові переходимо на іншу мову, вбиваємо українську. Сьогодні є багато небайдужих людей, які моніторять дотримання законів, зокрема, про квоти на радіо, слідкують, чи обслуговують українською, надають можливість бажаним вивчати мову на безкоштовних курсах. Усе це дає підстави для поміркованого оптимізму.

Сторінку підготувала **Марія КАТАЄВА**

ПІДСУМКИ

Визначено переможців літературного конкурсу короткої прози «Як тебе не любити...»

Перший конкурс короткої прози «Як тебе не любити...» про сучасний Київ і киян, організований Міжнародним літературним конкурсом «Коронація слова» за підтримки Департаменту суспільних комунікацій, завершено. Про це повідомили в управлінні інформаційної політики та комунікацій Департаменту.

Так, після оцінювання творів за 5-бальною системою журі визначило переможців. Найбільше балів — 38 — набрала Анастасія Піка за оповідання «Повернення тетису». Найвищі оцінки їй поставили члени журі: Міла Іванцова, Олег Коцарев, Ольга Погинайко, Тетяна Логуш та інші.

Друге місце журі присудило Світлані Тарапаті, яка набрала 37 балів за оповідання «Майже ідеальний».

По 36 балів набрали одразу чотири учасники: Олег Гончаров, Наталія Гук, Олена Осмоловська та Валентина Турчин. Зважаючи на це, журі вирішило третє місце нікому не присуджувати, а рекомендувати ці оповідання для публікації в журналі «Київ».

Нагородження переможців конкурсу короткої прози «Як тебе не любити...» відбудеться 15 червня о 17.00 в Колонній залі Київської міської ради (вул. Хрещатик, 36).

Фото Павло ПАЩЕНКА

Ліцензія Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення № 1188-м від 12.11.2010 р.

НАЙКРАЩІ ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ ВИКОНАВЦІВ

www.radio.kiev.fm
facebook.com/radiokiyv

СЛУХАТИ ТУТ

